

Tove Ditlevsens adresser: Fra barndommens gade til boulevardens ende

Foto: Gyldendals Billedbibliotek

NIELS DICHOV LUND

19.09.2025

BØGER // ANMELDELSE – Tove Ditlevsen er mere levende end nogensinde i dansk litteratur, og Lilian Munk Rösings nye bog *Tove Ditlevsens veje* føjer endnu et facetteret blik til rækken af værker om hende. Med udgangspunkt i de gader og hjem, Ditlevsen levede i, skaber Rösing en bevægelig og personligt engageret læsning, hvor litteratur og liv væves tæt sammen. Både forskerens faglige styrke og personlige stemme får lov at folde sig ud, skriver Niels Dichov Lund.

Tove Ditlevsens veje

Forfatter: Lilian Munk Rösing

Forlag: Gyldendal

Udkom d. 11. september 2025.

Tove Ditlevsen var en kendt forfatterskikkelse, læst og værdsat fra 1940'erne og indtil 1976, hvor hendes selvvalgte død og begravelse blev en ombrust begivenhed.

Meget hurtigt kom der en mindebog fra venner og bekendte, og siden er der fulgt en jævn strøm af bøger om hende på mange niveauer og i forskellige retninger, ikke mindst de allerseneste år: Monografier, introduktioner, biografier, bøger med breve og interviews, billedbøger og endda en børnebog om hendes liv.

På alle områder er hun til at se og høre: På teater, på film, i Anne Linnets sangmelodier, i højskolesangbogen og i det obligatoriske stof for folkeskolens elever. Det har ikke skortet på interesse for hendes litteratur.

Endnu en bog om magneten Tove Ditlevsen

Og det fortsætter med nu nok en bog: *Tove Ditlevsens veje*, en stor velillustreret forfatterskabsmonografi af universitetslektor og kritiker Lilian Munk Rösing.

Tove Ditlevsens veje

Også den fastholder de mange grunde til, at Tove Ditlevsens forfatterskab stadig holder så stærkt: autodidakten med en social opstigen, kvinden, der stred sig ind i mændenes litteraturlandskab, formulerede en kvindelitteratur og vævede sit liv og sine kunstneriske tekster sammen, autofiktionens tidlige og tydelige skikkelse med ærlighed og tabunedbrydning: *Skrift, drift og gift* rimer.

Alt dette er med, plus hvad der yderligere er uundgåeligt i en Ditlevsen-beretning: Fire særegne ægteskaber, kriser og misbrug, et sammensat og stemningsskiftende sind, der både bøjede sig væk til psykiatriske indlæggelser og blev offentligt folkeeje i brede ugeblade, især som brevkasseredaktør i *Familie Journal* gennem 20 år. Alt til gys og sympati.

Hovedfortjenesten

Men hvad tilfører Munk Rösing? Kan der – som med H.C. Andersen – bestandig lokkes nye sider frem? Det gennemførte absolutte hovedgreb består i at følge Ditlevsen kronologisk via hendes steder. De gader og veje, hvor hun boede og levede sit liv, Vesterbro-barndom, lejligheder i på Amager og i Sydhavnen, familievillaer i nordlige forstæder og endestation på H.C. Andersens Boulevard – plus indimellem ophold på halvfjerne psykiatriske hospitaler.

Andre har før fulgt det spor, men her foldes det for alvor ud, så vejene får betydning som også veje i hendes sind og igen i hendes litteratur. Munk Rösing opsøger og bevæger sig ind i stederne, mærker og tolker.

Og hendes greb griber os læsere, med nuanceret ind- og udsigt, også bl.a. fra nye arkivoplysninger. Munk Rösing får disse veje til at blive *sine* veje – stik-, bi-, gen- og omveje inklusive – og hun holder fast, går ikke sin vej! Oveni understøtter hun med fine billedanalyser af de mange fotos af Tove Ditlevsen – herunder dem der var kendte fra ugebladene – hvor geografiske steder, rum og personer aflokkes deres strøm og fylde.

Litteraturhistorisk nuancering

Bedst af alt fyldes der op med grundige analyser af Ditlevsen-tekster, især digtene, som i overraskende stor grad har manglet. Vi får god besked om de genrer og former, Ditlevsen skrev i, herunder en fin sondring mellem hendes poesi, som kom af sig selv, og hendes prosa, som var viljesstyret.

Det gennemgående fokus på, hvordan Ditlevsen overalt mestrede at skifte perspektiv i sine tekster, er gedigen litteraturanalyse, og påpegningen af hvorledes hun hentede inspiration i *Grimms eventyr* perspektiverer elegant.

Samværsformen med Ditlevsen

Munk Rösing *kan* sine tekster med overblik og indføling, alle Ditlevsens bøger plus de upublicerede fra det håndskriftarkiv, hvor hun holder af at sidde. Men man kan ikke

kun sidde stille med litteratur. Hun lærer alle digtene udenad, memorerer medens hun går, som forudsætning for at forstå og mærke dem – tankegang, følegang.

Det er en sjældent bevægelsesfuld og procesorienteret tilgang og fremstilling for en fagbog. Her står det konstant medlevende og tydelige *jeg* og dermed den personlige involvering, hvor hun både spejler sig i og identificerer sig med Ditlevsen. Et samvær både som kvinder i mange aldre og som skribenter i mange afskygninger.

Skrivetrangen og skriveglæden er den samme, ønsket om direktheden. Ditlevsen bliver katalysator for hvad skrivning *er* og *kan* for Munk Rösing selv; skrivning om og tolkning af litteratur findes i et yin-yang-forhold med litteraturen. Det er letsindet og risikofyldt gjort i en usædvanlig grad – og en hovedgrund til at læse bogen – *læsebog* ved siden af afhandling. Hun antyder at hun – måske – gerne ville have skrevet en *roman* om Ditlevsen.

Litteraturforskning i bevægelse

Munk Rösing har som litteraturforsker bredde og analyseevne til de foreskrevne universitetsstandarder, men har nok så meget udmærket sig ved at bevæge sig både mere tværfagligt og som litterat i utraditionelle former – tilmed prisbelønnet for sin formidlingsevne.

Lilian Munk Rösing byder med sin nye bog om Tove Ditlevsen på fornyelse af litteraturvidenskaben med overskud og overraskelse. Foto: Erik Molberg Hansen

Hendes klart anførte ambition om at skrive i ”en tilgængelig og formidlende frem for en strikt akademisk form”, lykkes den så? Ja, for det meste og på forskellige særlige måder med dristighed, kultiveret fandenivoldskhed og en bekendende inddragelse af eget privatliv. Meget på forfatter-kongenial linje med personen, hun skriver om.

Med alt dette sagt og rost, rummer bogen dog også en del næranalyser der mest er for fagfolk, fx i diskussion med psykoanalysen, og enkelte steder med lovlig snæversnurrige digressioner.

Solidt og åndfuldt

Der er litteraturlister og noter med henvisninger samt billedoplysninger, som det sig hør og bør i en seriøs fagbog, og som sædvanlig træder også fondsstøtte til, når et forskningsarbejde skal ud til et større publikum. Den grafiske tilrettelæggelse er gennemført og med god fotogengivelse – heldigvis allermest i sort/hvid. Kun ét andet farvefoto er med, det afsluttende ansigtsportræt af Munk Rösing – påført den læbestift, som ifølge et tidligt Ditlevsen-digt – måske – kan lyve!

Der er pustet meget ånd ind i denne bog. Og der er også noget krop bag. Denne tilgang, metode om man vil, er bogens mest opsigtsvækkende træk; her byder Munk Rösing på fornyelse af litteraturvidenskaben med overskud og overraskelse.

Nuvel, andre har også kunnet skrive med personlig tilgang, men hun synes ret uforfærdet at gøre hvad der passer hende. Det bør både universitetssystem, fagkolleger og almindeligt interesseret læsere lovprise. Enkelte vil nok stå af – ’det er for meget’ ... og kaste sig over de par flovsere der uvægerligt også forekommer. Men der er brug for denne kyndige frejdighed og selvberoende energi. Litteratur og liv.

[Klik dig videre til mange flere boganmeldelser her.](#)

gyldendal

Lilian Munk Rösing

POV Weekend

NIELS DICHOV LUND

Født 1950 - lektor emeritus ved Institut for Kommunikation på Københavns Universitet Udannet cand.mag. i dansk og historie ved KU i 1978 og ph.d. fra Institut for Nordisk Filologi ved KU i 2000. Fra 1978 ansat ved Danmarks Biblioteksskole som lektor, fra 2013-2019 ved Københavns Universitet ...